

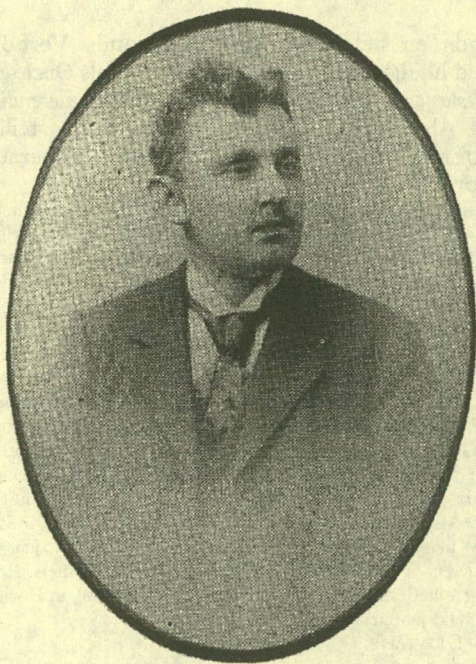
LAMBREGHTS, Seraf (Vorst 4 april 1867 – Meershout 14 mei 1912).

Studeerde rechten in Leuven (1885-1891) en behoorde tot dezelfde lichting als **Adelfons Hendrickx** en **Adolf Pauwels**. Als student was Lambreghts actief in *Met Tijd en Vlijt*, lid van de **Vlaamsche Strijdersbond**, medeoprichter van *Ons Leven*, redacteur van *De Student* en het pamflet *Recht door Zee* (september 1891) en in 1890-1891 schrijver in het bestuur van het **Katholiek Vlaamsch Studentenverbond**. Wel kantte hij zich tegen de Groot-Nederlandse gedachte en distantieerde hij zich van samenwerking met Vlaamsgezinde liberalen.

Afgestudeerd keerde Lambreghts terug naar Vorst, waar zijn broer in 1895 tot burgemeester werd verkozen. Als rijke grondeigenaar en rentenier beheerde hij het familiebezit. Ter afwering van het socialisme en met het oog op de effecten van het algemeen meervoudig stemrecht organiseerde hij in samenwerking met de geestelijkheid zowel lokaal als regionaal boerengilden, die in de traditie van de Belgische **Boerenbond** vooral op landbouwers met enig bezit waren gericht. Het bracht hem steeds meer in botsing met het gevestigde katholieke establishment. Lambreghts begon immers aan te dringen op democratisering van de kiesvereniging, op een volwaardige erkenning van de **Belgische Volksbond** en van de **Boerenbond**. Vanuit die optiek steunde hij in 1896 de Antwerpse daensist **Hector Lebon**, aangetrokken als tegenkandidaat ten opzichte van een sterk gecontesteerde graaf

H. de Mérode, die door de notabelen als plaatsvervanger voor de overleden volksvertegenwoordiger **Jean-Baptiste Coomans** werd opgedrongen. De graaf zegevierde, maar de uitslag wees op een sterk verzet. Hoewel Lambreghts, met steun van de boerengilden, tot 1905 voortdurend op democratisering bleef aandringen, slaagde hij daarin niet.

De Vlaamse kwestie, en vooral de weerstand tegen het wetsvoorstel-**Edward Coremans** met betrekking tot een gedeeltelijke vernederlandsing van het vrij middelbaar onderwijs, zou als katalysator dienen. Binnen de **Vlaamsche Katholieke Landsbond** behoorde Lambreghts tot een minderheid die in het geval van verwerping van het voorstel zich tegen elke katholieke lijst wou keren waarop een vijandig volksvertegenwoordiger voorkwam. Einde 1905 verenigde die radicale kern zich tot de groep der **Vrije Katholieke Vlamingen**. Gangmakers waren Lambreghts en **Alfons Sevens**. Voor de eerste confrontatie kozen zij in 1906 het kiesarrondissement Turnhout. De omstandigheden leken daar haast ideaal. Enerzijds drie onbedreigde katholieke zetels voor de Kamer, een quasi politiek monopolie van een beperkte clan, de gefrustreerdheid bij Volksbond en boerengilden, twee van de drie uittredende volksvertegenwoordigers die zich hadden doen kennen als tegenstanders van het wetsvoor-

Als student in Leuven was Serafin Lambreghts medestichter van *Ons Leven* en auteur van het pamflet *Recht door Zee* (1891). Binnen de katholieke partij stelde hij zich later meermaals op als verdediger van Vlaamsgezinden. (AMVS)

stel-Coremans terwijl de latere premier **Charles de Broqueville** schipperde. Anderzijds de figuur van Lambreghts als tegenkandidaat, die niet alleen een strategische binding met de boerengilden had, maar die ook een goed katholiek van onbesproken gedrag was en zeer mild met giften. Bovendien nam Lambreghts uitdrukkelijk afstand van de daensisten die hij een samenheulen met de "godsdienstvijand" verweet. Lambreghts diende zich bijgevolg aan als Vlaamsgezind, volksgezind en, in de traditie van het arrondissement, als antimilitarist. Uitzonderlijk binnen het katholieke **flamingantisme** was zijn optie voor algemeen enkelvoudig stemrecht. Verzoeningspogingen mislukten. De daarop tegen Lambreghts losbarstende hetze vertoonde veel gelijkenis met de kruistocht tegen de daensisten. Het bleek opnieuw een vergissing te verwachten dat het kerkelijk apparaat zich buiten de strijd tussen katholieken onderling zou houden. Scheurlijsten konden niet worden getolereerd. De plaatselijke katholieke pers en een deel van de clerus verspreidden de hatelijkste persoonlijke aanvallen tegen de hoogmoedige "ketter". De kiesstrijd ging dan ook niet om het programma, terwijl de kerkelijke ingreep Lambreghts beroofde van de steun van de boerenbonden die onder leiding van priesters stonden. De nederlaag van Lambreghts gaf de realisten onder de katholieke flaminganten gelijk.

Toch vervreemde Lambreghts niet van de **katholieke partij** en hij herstelde de band met zijn achterban. Wel evolueerde hij mee met een radicale strekking van de katholieke V.B. die de Vlaamse strijd voortaan pluralistisch wilde invullen. Bestuurslid geworden van de **Vlaamsche Volksraad** ijverde hij daarvoor in de Kempen tijdens de campagne voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit. De cruciale verkiezingen van 1912, waarbij voor het eerst sinds 1884 de katholieke meerderheid in het parlement dreigde verloren te gaan, als ook de aanpassing van het aantal zetels aan de demografische groei, zouden Lambreghts rehabiliteren. Het arrondissement Turnhout beschikte nu immers over een vierde zetel. De Katholieke Associatie werkte ten voordele van een protégé van **Frans Schollaert**. Velen vreesden echter dat die strijdplaats dan naar het antiklerikale kartel zou gaan. Vandaar dat Lambreghts naar voren werd geschoven op grond van zijn aanhang bij boeren, Vlaamsgezinden en arbeiders. Vooral priester **Thaddeus Spaeninx** ijverde voor zijn aanvaarding. Hierdoor aangemoedigd, stelde Lambreghts zijn kandidatuur. Hij engageerde zich om in geval van kabinetskwestie met de regering te stemmen, maar behield zich het recht voor om inzake Vlaamse belangen bij de groep-**Frans van Cauwelaert** aan te leunen en binnen de arrondissementsbond naar een algemene poll en belangenvertegenwoordiging te streven. Gesteund door **Alfons van de Perre**, die de Antwerpse Oud-Hoogstudenten-

bond en het Katholiek Vlaamsch Secretariaat inschakelde, en door Van Cauwelaert die premier De Broqueville bewerkte, sprak de Katholieke Grondwettelijke Kiesvereniging van het arrondissement Turnhout zich met ruime meerderheid ten gunste van Lambreghts uit. Met 80,83% der stemmen behaalde zij vier zetels. Lambreghts zelf, die zoals in 1906 intensief campagne voerde, maakte dit echter niet meer mee. Veertien dagen voordien was hij op 45-jarige leeftijd plots overleden.

LITERATUUR: H. van Velthoven, *De Vlaamse kwestie 1830-1914. Macht en onmacht van de Vlaamsgezinden*, 1982; – id., ‘Lambreghts, Seraf’, in *NBW*, X, 1983; – M. van Mechelen, *Uit de briefwisseling van Frans van Cauwelaert 1899-1914* (Publicaties SBA/AMVC, nr. 11-12-13 en nr. 16-17-18-19, 1985-1986); – L. Gevers, *Bewogen jeugd. Ontstaan en ontwikkeling van de katholieke Vlaamse studentenbeweging (1830-1894)*, 1987; – L. van Molle, *Katholieken en landbouw. Landbouwpolitiek in België, 1884-1914*, 1989; – F. van Gehuchten, ‘Seraf Lambreghts, pionier van de Vlaamsgezinde volksbeweging in de Kempen (1893-1912)’, in *WT*, jg. 49, nrs. 3-4 (1990), p. 174-186 en p. 207-211; – id., ‘Politieke figuren en kiesstrijd te Vorst (1830-1914)’, in *Laakdalse Werkgroep voor Geschiedenis en Heemkunde. Jaarboek*, III (1984), p. 77-95.

HARRY VAN VELTHOVEN